

Du æder af Brødet og drikker af Kalken uværdeligen, paadrager Du Dig et forfærdeligt religiøst Ansvar. Og saa vil jeg spørge, om det ikke vilde være en ganske forfærdelig aandelig Mishandling af et saadant Barn, som netop paa den Maade vilde fremtræde. Jeg maa derfor henholde mig til, med den høitærede Cultusminister at antage, at allehaande mulige aandelige Mishandlinger af Børn staaer det ikke paa nogen Maade ved nogen som helst Bestemmelse i Lovgivningens Magt, at forebygges, og at der i alt Fald ikke er at tænke paa at forebygge eller at undgaae dem ved i nogle ganske specielle Tilfælde at anbringe et lille Regulativ eller Correctiv i saa Henseende, der, som jeg har vilst, hvis dets Princip gennemføres, i mange Maader vil føre noget ligesaa Galt, om ikke noget Værre, med sig. Det er derimod min Overbeviisning, at Middelstet herimod ligger paa et ganske andet Sted, og at det er ganske simpelt dette, at, naar Staten ikke indblander sig heri og den borgerlige Tvang heller ikke, da vil Barnet, ikke naar det har naaet en vis bestemt Alder, thi Sligt er ikke eens for Alle, men, naar det er kommet til en vis Modenhed, nok selv klare denne Sag. Ere Børnene smaa, spæde, endnu aldeles beherskede af Forældrenes aandelige Indvirkning, da vilde det være en Daarskab, om Staten vilde stille sig i veien for Virkningen deraf. Og det kan den ikke engang, medmindre den vilde tage dem fra Forældrene og saaledes oprette en ny Slags Forsørgelse alene for dem, hvilket vilde blive en egen Sag, da det let kunde have tilfølge, at Forældre, som vare fæde af at forsørge deres Børn, for denne Sags Skyld foregave, at de havde forandret deres Tro. Ere Børnene derimod ældre — og det kommer jo herved ikke saameget an paa Aars-Alderen som paa den religiøse Modenhed, — er deres religiøse Følelse vaagnet, saa kunne Forældrene ikke saaledes mekanisk tage dem med sig; thi da vilde de allerede begynde selv at gjøre deres Ret gjældende i Form af Spørgsmaal, Betænkkeligheder, Tvivl osv. Og saasnart dette fremtræder, vil det vise sig, at der ikke er givet Forældrene nogen Ret, til, ved physiske Magt at paatvinge Barnet en forandret Tro. Følgen heraf kan altsaa kun

være, idetmindste efter min Overbeviisning, at Staten maa lade det Forhold gaae, som det kan. Thi, saalænge Barnet endnu ikke er kommet til en saadan religiøs Bevidsthed, at det selv har Betænkkeligheder derved, saalænge følger det, vi maae vedtage, hvad vi vilde, ogsaa med Forældrene i saa Henseende, det falde forresten i enkelte Tilfælde saa forgeligt ud, som man kun kan tænke sig. — En æret Taler her tilvenstre, som sidst yttrede sig, meente, at der var noget ganske Giendommeligt i, at §. 9 fastsætter, at den deri nævnte Overeenskomst mellem Lov skulde den ene Overlevende senere have Lov til at ophæve eller forandre. Men jeg tør mene, at Analogien herfor ligger i den hidtilværende Indretning i Forbindelse med Grundlovens Paragrapher om Religionsfrihed. Thi det maa uden Tvivl indrømmes, at to lutheriske Forældre, da de indgik Ægteffab, vel ikke udtrykkeligt, men dog stikende vedtog, at deres Børn skulde opdrages i den lutheriske Betsendelse. Døer den Ene af dem, og den Anden, — som jo nu er ham frit, — siden forandrer Confession, saa gives der jo ingen Lov, der forhindrer denne Confessionsforandrings Indvirkning paa Børnene. Ligesom det altsaa ikke kan forhindres, at den stikende Overeenskomst imellem Forældre, der oprindelig vare af een Betsendelse, senere eensidigt ophæves af den ene Part, fordi den Levende altid har Ret imod den Døde, ligesaa lidt mener jeg, det kan gaae an at misbillige, at Loven indrømmer den samme Ret i de her omhandlede sjeldne Tilfælde. Men forsaavidt som den samme høitærede Taler meente, at det, at Cultusministerens Samtykke, ifølge §. 9, skulde udtræves, var noget høist Uheldigt, saa skal jeg tillade mig at ytre, at, efter min Overbeviisning, kan denne Bestemmelse, som jeg ellers ganske vist slet ikke synes om, uden synnerlig Fare blive staaende, af den simple Grund, at den væsentlig er upraktisk. Thi, saalænge Børnene ere smaa, saalænge der ingen Paatale skeer, saalænge ingen bestemt religiøs Overgang ved en kjendelig Akt finder Sted med dem, saalænge bliver det i Reglen ubemærket, at Forældrene, der have stiftet Tro, eller at den Efterlevende, der har stiftet Tro, fører dem over til en anden Retning. Men